การบริหารจัดการขยะในชุมชน
จำนวน ๖ ชั่วโมง
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองบุรีรัมย์

ความเป็นมา

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านบรรจุภัณฑ์ และการเปลี่ยนแปลงชีวิตของคนไทยในปัจจุบัน ทำให้ขยะกลายเป็นปัญหาทางสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของประเทศ ปริมาณที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่สัดส่วนขยะย่อยสลายได้กลับลดลง ทำให้ปัญหาขยะตกค้างกลายเป็นวาระแห่งชาติ การบริหารจัดการขยะจึงเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับเรื่องดังกล่าว เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญในการเร่งรัดแก้ไขปัญหาการจัดการขยะ ที่ทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญ และถือปฏิบัติตามนโยบายในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยตาม Roadmap จำนวน ๓ ขั้นตอน ได้แก่ การแก้ปัญหาขยะเก่า ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นใหม่ วางระเบียบมาตรการรองรับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียที่เป็นอันตราย และการสร้างวินัยของคนในชาติ การส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกขยะ และเพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอยเป็นไปตามนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ซึ่งถือเป็นวาระแห่งชาติ และเป็นไปด้วยความรวดเร็วมีผลในทางปฏิบัติ

สำนักงาน กศน. จึงได้มีนโยบายสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดโครงการดังกล่าว เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติในตำบล โดยการสร้างวินัยของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการที่ยั่งยืน การให้ความรู้แก่ประชาชน และการบังคับใช้กฎหมาย เน้นการสร้างจิตสำนึกและวินัยในการจัดการขยะมูลฝอยให้แก่ประชาชนปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอย เป็นไปตามนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศซึ่งถือเป็นวาระแห่งชาติ และเป็นไปด้วยความรวดเร็วมีผลในทางปฏิบัติ ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จึงได้จัดทำหลักสูตรการบริหารจัดการขยะในชุมชน เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจวิธีจัดการขยะซึ่งจะส่งผลให้เกิดการจัดการขยะในสังคมและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยได้อย่างเป็นรูปธรรม

หลักการของหลักสูตร

การบริหารจัดการขยะในชุมชน เป็นหลักสูตรที่ต้องการให้กลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ ความเข้าใจวิธีจัดการขยะ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการจัดการขยะในสังคมและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีหลักการของหลักสูตร ดังนี้

๑. เป็นหลักสูตรปฏิบัติการเพื่อดำเนินการคัดแยกขยะ นำกลับมาใช้ประโยชน์ และลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะนำไปกำจัดอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น

๒. เป็นหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะ

๓. เป็นหลักสูตรเพื่อสร้างแนวทางการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ และปัญหาที่เกิดจากขยะมูลฝอยในประเทศไทย

๒. เพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ ความเข้าใจการคัดแยกวัสดุ การนำกลับมาใช้ใหม่ รู้วิธี

จัดการขยะโดยอาศัยหลัก ๕ R ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการจัดการขยะในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยได้อย่างเป็นรูปธรรม

๓. เพื่อปลูกฝังค่านิยม และสร้างจิตสำนึกในการช่วยกันแก้ปัญหาขยะ

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา

จำนวน ๖ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑. สถานการณ์ขยะในประเทศไทย สาเหตุและปัญหาขยะ	เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์ขยะในประเทศไทย	๑. ปัญหาขยะมูลฝอย ๒. นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับปัญหาขยะ	- บรรยาย	๓๐ นาที	
๒. การคัดแยกวัสดุ การนำกลับมาใช้ใหม่ตามหลัก ๕ R	เพื่อให้ทราบวิธีการคัดแยกขยะตามหลัก ๕ R	การคัดแยกขยะ ตามหลัก ๕ R ๑. Reduce การลดปริมาณขยะ โดยลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีบรรจุภัณฑ์สิ้นเปลือง ๒. Reuse การนำมาใช้ซ้ำ เช่น ขวดแก้ว กล่องกระดาษ กระดาษพิมพ์หน้าหลัง ๓. Repair การซ่อมแซมแก้ไขสิ่งของต่าง ๆ ให้สามารถใช้งานต่อได้	- บรรยาย - สาธิตการคัดแยกวัสดุ และการแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่	๓๐ นาที	๒ ชั่วโมง
เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
		๔. Reject การหลีกเลี่ยงใช้สิ่งที่ก่อให้เกิดมลพิษ ๕. Recycle การแปรสภาพและหมุนเวียนนำกลับมาใช้ได้ใหม่ โดยนำไปผ่านกระบวนการผลิตใหม่			

		อีกครั้ง			
๓. การบริหารจัดการขยะ	เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจวิธีการบริหารจัดการขยะ	Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ๑. กำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่วิกฤติ (ขยะมูลฝอยเก่า) ๒. สร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เหมาะสม (ขยะมูลฝอยใหม่) ๓. วางระเบียบมาตรการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย	- บรรยาย - แลกเปลี่ยนเรียนรู้	๑ ชั่วโมง	๑ ชั่วโมง
๔. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะ	เพื่อปลูกฝังค่านิยมและสร้างจิตสำนึกในการช่วยกันแก้ปัญหาขยะ	สร้างวินัยของคนในชุมชน มุ่งสู่การจัดการที่ยั่งยืน - ให้ความรู้ประชาชน - บังคับใช้กฎหมาย	- บรรยาย - แลกเปลี่ยนเรียนรู้	๓๐ นาที	๓๐ นาที

สื่อการเรียนรู้

๑. วิทยากรบรรยาย/นำปฏิบัติการคัดแยกขยะ
๒. วีดีทัศน์
๓. ใบความรู้

การวัดประเมินผล

๑. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้/การมีส่วนร่วม
๒. ประเมินผลความรู้/ความเข้าใจ

เงื่อนไขการจบหลักสูตร

๑. เรียนครบตามเนื้อหาหลักสูตร
๒. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐